

NYT DEMONSTRATIONSOMRÅDE FOR VIRKEMIDLER TIL MÅLRETTET REGULERING

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Området ved Hagens Møllebæk nord for Skive er et demonstrationsområde, hvor man via kortlægninger og målinger finder områder, hvor virkemidlerne vil få størst effekt. En af 200 nye målestationer bliver også placeret i området.

Ved Hagens Møllebæk ved Skive er man i gang med at sætte én af 200 nye målestationer i Danmark op. Den skal løbende måle vandmængden, der strømmer i bækken på forskellige tidspunkter og måle indholdet af kvælstof og fosfor.

– De nye målestationer er et meget vigtigt skridt i retning af kunne målrette indsatsen til de områder, der udleder mest kvælstof og lade andre områder slippe for indsatser. Dermed får både vi og landmændene en god følelse af, at tingene hænger sammen, og de lokale kan herefter placere virkemidlerne der, hvor de virkelig batter, siger projektchef Irene Wiborg, SEGES.

Den nye målestation er et vigtigt skridt til at samle gode data, men området ved Hagens Møllebæk er derudover også demonstrationsområde, hvor der udføres en række supplerende undersøgelser. LandboLimfjord, SEGES og GEUS har samlet kræfterne og er i gang med at opklare kvælstoffets rejseruter i oplandet.

KORTLÆGGER KVÆLSTOFFET RUTER

Arbejdet skal give svaret på, hvor strømmen af kvælstof er stor og dermed fortælle, hvor der er størst effekt af at placere virkemidler. Ekspert fra GEUS fører an, når de i disse uger er rundt og tage en stor mængde jordprøver i oplandet. De borer ned gennem jordlagene på marker, ved vandløbene og i selve vandløbene for blandt andet at få viden om jordens evne til at omdanne nitrat til frit kvælstof. Fortidens ismasser har æltet jorden grundigt i dette område af

Salling, så her er det svært at forudsige jordens egenskaber. Ud over jordprøverne studerer de også, hvordan vand og kvælstof strømmer og finder vej til Hagens Møllebæk og dermed fjorden. Oplandskonsulenten fra LandboLimfjord og landmænd i området, hjælper med at måle vandets nitratindhold flere gange hen gennem året.

Alle disse undersøgelser kombineret med generel viden om vandets strømningsforhold og lokal viden om landbrugsdriften er grundlaget for at kunne placere virkemidler i området.

VIRKEMIDLERNES EFFEKT AFHÆNGER AF PLACERING

Undersøgelserne skal øge kendskabet til, hvordan vand og nitrat strømmer fra jordoverfladen til grundvandsmagasinerne eller i vandløbene. Det giver et godt udgangspunkt for at placere virkemidlerne.

– Det arbejde, som vi udfører med at kortlægge området, skal føre til, at vi for opladet til Hagens Møllebæk kan fokusere på de delområder, som bidrager med mest nitrat til fjorden. Det er i de områder, vi får størst effekt af at placere de kollektive virkemidler. Det nytter jo ikke meget at placere et minivådområde, hvor vandets indhold af nitrat er forholdsvis lav, fortæller projektchef Irene Wiborg, SEGES og fortsætter:

– Jo bedre effekt vi opnår med de kollektive virkemidler, som staten og EU betaler, jo mindre bliver de enkelte landmænd ramt af en evt. regulering på de enkelte bedrifter. Derfor er det så vigtigt, at erhvervet får mest muligt ud af de kollektive virkemidler.

Hun understreger, at de enkelte virkemidler også skal passe ind i landbrugsdriften i området. Landmændene skal have mulighed for at vælge mellem virkemidlerne, så de kan optimere med driften af deres egne bedrifter.

FRA HAGENS MØLLEBÆK TIL ANDRE OPLANDE

Det er ikke muligt at gennemføre tilsvarende grundige analyser af alle vandoplande i Danmark, men tanken er, at noget af den nye viden, man opnår via projektet, kan bringe viden i spil i forhold til placering af virkemidler i andre dele af landet. Da oplandene er forskellige, vil de enkelte vandoplande fortsat skulle finde deres egne løsninger.

– Mit håb er, at arbejdet ved Hagens Møllebæk fører til, at vi får bedre viden om, hvordan man kan lave forarbejdet til at placere virkemidlerne. Forarbejdet indbefatter, hvor og hvordan man skal måle på flow og nitratindhold i dræn og vandløb, og hvilke andre analyser det kræver, siger projektchefen og slutter:

– Og vi har ret travlt. Jo mere effekt vi opnår med de kollektive virkemidler, jo mindre rammes landbruget af den målrettede regulering. Eller sagt med andre ord. Hvis ikke vi finder fælles løsninger, så risikerer vi, at den enkelte landmand skal reducere udledningen yderligere fra egne marker.
